

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Правознавство

**першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 081 Право
галузь знань 08 Право**

Затверджено вченою радою навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій

Голова вченої ради

Алла СВИТЛИЧНА

(протокол №2 від 04 вересня 2023 року)

Програма атестації

вводиться в дію з 04 вересня 2023 р.

Директор навчально-наукового інституту

ЕУПТ

Дмитро ДЯЧКОВ

(розпорядження № 4 від 04 вересня 2023 р.)

Полтава 2023

ПЕРЕДМОВА

Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітня програма «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право.

1. ВНЕСЕНО кафедрою підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету 04 вересня 2023 р. протокол № 2.

2. РОЗРОБНИКИ:

1. Валерія ОСТАШОВА, к.ю.н., доцент
2. Ханлар МАХМУДОВ, д. е. н., професор
3. Олександр КАЛЬЯН, к.ю.н., доцент

СХВАЛЕНО

радою з якості вищої освіти
спеціальності «Право»
протокол від 04 вересня 2023 р. № 1.

Голова ради з якості вищої освіти

Олександр КАЛЬЯН

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації	4
2. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти	5
3. Вимоги до атестаційного екзамену	7
4. Оцінювання рівня якості підготовки	8
5. Порядок присвоєння кваліфікації	9

Вступ

«Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітня програма «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право» (далі – Програма атестації) це унормовані та регламентовані методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти, що пройшли підготовку за освітньою програмою «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право, рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 08 Право спеціальності 081 Право та відповідної освітньої програми.

Програма атестації встановлює:

- основні вимоги до атестації здобувачів вищої освіти;
- принципи формування і реалізації системи засобів атестації здобувачів вищої освіти;
- процедури та методи проектування регламентованих засобів контролю ступеня досягнення кінцевої мети освітньо-професійної підготовки здобувачів вищої освіти;
- процедури та форми організації атестації;
- процедури та критерії оцінювання якості підготовки здобувачів вищої освіти.

1. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації

«Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітня програма «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право» сформована на основі таких нормативних документів:

- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;
- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 № 1648) «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>;
- Національна рамка кваліфікацій URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy>;
- Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>;

– Зміна № 10 до національного класифікатора ДК 003:2010 «Класифікатор професій» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0810930-21#Text>;

– Національний освітній глосарій: вища освіта. URL: <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/nauk%20method%20rada/glossariy.pdf>;

– Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>;

– Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 08 Право спеціальність 081 Право. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-bakalavr-zi.zminamy-644-20.03.2023.pdf>;

– Освітньо-професійна програма «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/12167/opppravoznavstvo2023nova redakciya24042023.pdf>;

– Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у Полтавському державному аграрному університеті. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproatestaciyu1608sayt.pdf>;

– Положення про організацію освітнього процесу у Полтавському державному аграрному університеті. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/10012021polozhennyaproosvitniyprocespravlene.pdf>.

2. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти

2.1. Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право для першого рівня вищої освіти та освітньо-професійною програмою «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право. Атестація здійснюється відкрито і гласно.

2.2. Атестація здійснюється на підставі оцінювання якості засвоєння освітньої програми, рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей бакалавра права.

2.3. Принципами формування і реалізації методик, призначених для кількісного та якісного оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей осіб, які пройшли підготовку за освітньо-професійною програмою «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність та взаємодоповненість, актуальність, інформативність, дієвість, індивідуальність, диференційованість,

об'єктивність і відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

2.4. Атестація здійснюється відповідно до вимог стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право для першого рівня вищої освіти та освітньо-професійної програми «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право у формі атестаційного екзамену.

2.5. У процесі атестації визначається рівень здатності розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми з питань професійної діяльності у галузі права, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук в умовах невизначеності та складності оточуючого середовища.

2.6. Атестація здобувачів вищої освіти щодо встановлення фактичної відповідності рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право для першого рівня вищої освіти та освітньо-професійної програми «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право здійснюється Екзаменаційною комісією (далі – ЕК) з цього фаху, голова якої затверджується наказом ректора Полтавського державного аграрного університету.

3. Вимоги до атестаційного екзамену

3.1. Атестаційний екзамен повинен забезпечувати оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право для першого рівня вищої освіти та освітньою програмою «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право.

3.2. Атестаційний екзамен передбачає виконання комплексу атестаційних завдань.

Засобами оцінювання рівня професійних результатів навчання та сформованості програмних компетентностей є: теоретичні (тести закритого типу) та практичні завдання (комплексні ситуаційні завдання).

3.3. Форма проведення атестаційного екзамену – поєднання письмової, усної та інтерактивної (з використанням засобів інформаційних технологій) форм.

3.4. Інформаційною базою для формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньої підготовки є Програма атестаційного екзамену та зміст обов'язкових освітніх компонентів, що формують програмні результати навчання і виносяться на атестацію. Комплекс засобів оцінювання повинен бути презентативним, охоплювати увесь масив Програми атестаційного екзамену.

3.5. Засоби об'єктивного контролю формуються шляхом структурної композиції змісту навчальних дисциплін, що формують результати навчання та систему компетентностей фахівця і виносяться на атестацію (наведені у

навчальному плані підготовки здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право.

3.6. Під час атестаційного екзамену здобувач вищої освіти повинен продемонструвати належний рівень досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей, що визначені стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право та освітньо-професійною програмою «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право.

3.7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання правил і процедури проведення атестаційного екзамену шляхом:

- уніфікації умов проведення, засобів оцінювання, методик оброблення результатів та форм їхнього подання;

- інформаційно-консультаційної та психологічної підготовки здобувачів вищої освіти до атестаційного екзамену;

- використання критеріїв об'єктивного оцінювання.

3.8. Комплекс засобів оцінювання формується випусковою кафедрою самостійно та за кількісними і якісними параметрами повинен бути презентативним, охоплювати увесь масив Програми атестаційного екзамену, затвердженої в установленому порядку.

3.9. Програма атестаційного екзамену формується відповідно до освітньої програми «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право і містить вступ (розкривається мета та зміст програми) та зміст обов'язкових освітніх компонентів відповідної освітньої програми, що виносяться на атестацію, критерії оцінювання, основні вимоги щодо забезпечення академічної доброчесності та список рекомендованих джерел.

3.10. Програма атестаційного екзамену розробляється науково-педагогічними працівниками, які забезпечують підготовку здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Правознавство» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузь знань 08 Право, та затверджується в установленому порядку.

3.11. Під час атестаційного екзамену здобувачі вищої освіти зобов'язані виконувати тестові завдання та комплексні ситуаційні завдання самостійно, з дотриманням принципів академічної доброчесності. Самостійність у виконанні завдань означає, що воно має бути виконано:

- 1) особисто здобувачем вищої освіти без втручання та/або допомоги інших осіб (якщо інше не передбачено умовами виконання завдання), та з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

- 2) без використання недозволених джерел інформації, якщо умови та характер завдання передбачають такі обмеження.

4. Оцінювання рівня якості підготовки

4.1. Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра права здійснює ЕК на основі встановлених правил, принципів (об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності та компетентнісного підходу), критеріїв, системи і шкали оцінювання з використанням форм і методів діагностики, визначених програмою атестації з урахуванням рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей.

4.2. Об'єктом оцінювання якості підготовки бакалавра є рівень досягнення результатів навчання та набута система компетентностей бакалавра з права, відтворених у процесі виконання тестових завдань та комплексних ситуаційних завдань.

4.3. Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра з права здійснюється ЕК на основі принципів об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності, академічної доброчесності та компетентнісного підходу. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час атестації передбачає: самостійне виконання завдань атестації (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Є неприйнятним: виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до педагогічних, науково-педагогічних працівників, адміністрації; під час атестації використовувати джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), електронні (телефони, планшети) не дозволені ЕК; просити, надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні атестації, використовувати родинні або службові зв'язки для отримання позитивної або вищої оцінки; здійснювати або заохочувати будь-якими способами зміну отриманого результату навчання

4.4. Результати оцінювання рівня якості підготовки бакалавра з права повинні довести, що випускник:

- має концептуальні знання, здобуті у процесі навчання та практичної діяльності, включаючи основи знань сучасних досягнень юридичної науки у сфері професійної діяльності;

- вміє розв'язувати складні та непередбачувані завдання і проблеми з предмета професійної діяльності, що вимагає самостійного збирання та інтерпретації інформації, вибору методів та засобів вирішення, застосування інноваційних підходів.

4.5. Рівень якості підготовки бакалавра визначається з використанням комплексної системи оцінювання: поєднання 4-бальної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F») та 100-бальної системи.

4.6. Підсумкова оцінка комплексного кваліфікаційного випробування на єдиному державному кваліфікаційному іспиті є середньозваженою оцінкою за кожний з етапів (40 % за тестове завдання і 60 % за розв'язання комплексного ситуаційного завдання).

4.7. Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

- понад 90 % правильних відповідей – «відмінно» (90-100 балів, А – за шкалою ЄКТС);
- 76-90 % правильних відповідей – «добре» (76-83 % – 74-81 бали, С – за шкалою ЄКТС; 84-90 % – 82-89 бали, В – за шкалою ЄКТС);
- 60-75 % правильних відповідей – «задовільно» (60-67 % – 60-63 бали, Е – за шкалою ЄКТС; 68-75 % – 64-73 бали, D – за шкалою ЄКТС);
- менше 60 % правильних відповідей – «незадовільно» (31-60 % – 35-59 балів, FХ – за шкалою ЄКТС; 0-30 % – 1-34 балів, F – за шкалою ЄКТС).

4.8. Оцінювання результатів розв'язання практичного комплексного ситуаційного завдання відповідно до еталонних відповідей відбувається за такими загальними критеріями:

- завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином – «відмінно» (90-100 балів; А – за шкалою ЄКТС);

- завдання виконано повністю, але припущено незначних неточностей у розрахунках або оформленні; або за умови належного оформлення завдання виконано не менше як на 80 % – «добре» (74-81 бали, С – за шкалою ЄКТС; 82-89 бали, В – за шкалою ЄКТС);

- завдання виконано не менш як на 80 % за умови припущення значних помилок у розрахунках або оформленні; або за умови належного оформлення завдання виконано не менш як на 70 % – «задовільно» (60-63 бали, Е – за шкалою ЄКТС; 64-73 бали, D – за шкалою ЄКТС);

- завдання виконано менш як на 70 % за умови припущення значних помилок у розрахунках або оформленні; або за умови належного оформлення завдання виконано менш як на 60 % – «незадовільно» (35-59 балів, FХ – за шкалою ЄКТС; 1-34 балів, F – за шкалою ЄКТС).

5. Порядок присвоєння кваліфікації

За результатами успішного складання атестаційного екзамену ЕК приймає рішення про присвоєння кваліфікації бакалавра права і про видачу здобувачу вищої освіти диплома.